

บทบาทของนายอำเภอในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

มนัสพันธ์ ดอนก้อนไพร่ นักเรียนนายอำเภอ (นอ.) รุ่นที่ ๗๖

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะในอนาคตอีก ๒๐ ปีข้างหน้า บริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และซับซ้อนหลากหลายมิติซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยอย่างมาก ประเทศไทยจึงจำเป็นต้อง “รู้เท่าทัน” และ “เข้าใจ” บริบทต่าง ๆ เหล่านี้อย่างลึกซึ้ง ทั้งโอกาสที่จะเกิดขึ้นและความเสี่ยงความท้าทายที่ต้องบริหารจัดการได้อย่างชาญฉลาดและทันเหตุการณ์ เพื่อที่จะกำหนดกลยุทธ์ที่เชิงรุกในการใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้น และเชิงรับในการบริหารความเสี่ยงบนพื้นฐานของความเข้าใจถึง “จุดแข็ง” และ “จุดอ่อน” ประเทศอย่างรอบด้าน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาวตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกัน ไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยการกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมายบนพื้นฐานของการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างรอบด้าน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและความเสี่ยง ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนั้น การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาท ของนายอำเภอในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการดำเนินงานที่ส่งเสริมบทบาทของนายอำเภอในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุผลสำเร็จ

๒. วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นายอำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ปลัดอำเภอ ผู้รับผิดชอบงานสำนักงานอำเภอไพศาลี ปลัดเทศบาลตำบลไพศาลี ประธานชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอไพศาลี โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

๓. ผลการศึกษา

จากการศึกษา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

๑. ควรพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง ที่ไม่เอื้ออำนวย ต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ให้นายอำเภอสามารถบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จได้ เช่น หน่วยงานของรัฐ บางหน่วยสังกัดกับราชการส่วนกลางที่ไม่ได้อยู่ในการบังคับบัญชาของนายอำเภอ แต่มีที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอ

หรือมาปฏิบัติงานในพื้นที่ตามนโยบายของรัฐบาลโดยไม่มีการบูรณาการร่วมคิด ร่วมทำกับอำเภอจนบางครั้งก่อให้เกิดปัญหาหรือเป้าหมายของการทำงานไม่ประสบผลสำเร็จที่วางไว้ สุดท้ายก็จะไม่พันบพบาทและหน้าที่ของนายอำเภอจะต้องเข้าไปแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุโดยให้นายอำเภอมีอำนาจให้คุณ ให้โทษได้

๒. ควรจัดเตรียมความพร้อมบุคลากรภาครัฐ ให้มีองค์ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) ในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้ทุกคนได้เข้าใจและร่วมมือในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

๓. มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ให้ผลตอบแทนที่สัมพันธ์กับการทำงานของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเป็นพิเศษ

๔. ควรมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อที่นายอำเภอจะสามารถบริหารจัดการได้ภายใต้หลักธรรมาภิบาล เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาเร่งด่วนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที

๕. ควรพิจารณาสนับสนุนด้านเครื่องมือ เครื่องใช้ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยให้มีความพร้อมเพียงพอเหมาะสมกับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

๖. ควรฝึกอบรมและให้ความรู้แก่ผู้บริหาร ผู้นำองค์กรและผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องในการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติหรือนโยบายไม่ควรที่จะนำความต้องการของแต่ละพื้นที่ไปกำหนดเป็นภาพรวมของนโยบายจนไม่สามารถปรับเปลี่ยนหรือใช้ได้ในพื้นที่นั้น ๆ สาเหตุเนื่องจากแต่ละพื้นที่มีสภาพภูมิสังคม ภูมิศาสตร์แตกต่างกันไป การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติก็จะแตกต่างกันไป

๗. ควรมีคณะกรรมการบริหารเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในระดับอำเภอโดยให้นายอำเภอมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่สามารถบังคับบัญชาส่วนราชการทุกส่วนที่มา ดำเนินงานในพื้นที่ของอำเภอ ไม่ใช่เพียงแต่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ ซึ่งปัจจุบันใช้บังคับได้ไม่กี่หน่วยงานเท่านั้น

๘. หน่วยงานภาครัฐควรมีการสื่อสาร ๒ ทาง (Two-way Communication) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้เข้าใจถึงแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างต่อเนื่อง และมีช่องทางที่ผู้ปฏิบัติสามารถสืบค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง หากเจอปัญหาในการดำเนินงานและควรจัดให้มีฐานข้อมูลของผู้ที่จะให้คำปรึกษา ตอบคำถาม ให้ผู้ปฏิบัติได้ตลอดเวลา (Call center)